

Χαιρετισμός Προέδρου της Αρχής, κ. Κωνσταντίνου Μενουδάκου

Κυρίες και Κύριοι,

Η Επιτροπή Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης όρισε την 28η Ιανουαρίου ως ευρωπαϊκή ημέρα Προστασίας Προσωπικών δεδομένων. Ο λόγος είναι ότι στις 28/1/1981 υπεγράφη από το Συμβούλιο της Ευρώπης η Σύμβαση 108 «για την προστασία του ατόμου από την αυτοματοποιημένη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα». Η Σύμβαση αυτή, ουσιαστικά, αποτέλεσε την πρώτη νομική πράξη που θεσπίστηκε στον ευρωπαϊκό χώρο στον τομέα της προστασίας των δεδομένων. Επακολούθησε, στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η έκδοση της Οδηγίας 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, μεταφορά της οποίας στο εσωτερικό δίκαιο υπήρξε ο Νόμος 2472/1997, ο οποίος συνέστησε και την ελληνική Αρχή Προστασίας Δεδομένων.

Φέτος η χρονική συγκυρία κατά την οποία πραγματοποιείται η ενημερωτική ημερίδα της Αρχής έχει ιδιαίτερη σημασία. **Πρώτον** διότι μετά από σχεδόν 20 μήνες από την έναρξη εφαρμογής του Γενικού Κανονισμού έχουμε πλέον στη διάθεσή μας τα πρώτα δείγματα γραφής σχετικά με την εφαρμογή του από ελληνική Αρχή Προστασίας Δεδομένων όπως και από τις εποπτικές αρχές όλων των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης-αλλά και από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων. **Δεύτερον** διότι στις 29/8/2019, όπως προανέφερε ο κ. Υπουργός και γνωρίζουμε όλοι, ψηφίστηκε από την ελληνική Βουλή ο εθνικός εφαρμοστικός νόμος 4624, με τον οποίο αφενός λαμβάνονται κάποια μέτρα εφαρμογής του Γενικού Κανονισμού και αφετέρου ενσωματώνεται η οδηγία (ΕΕ) 2016/680. Και με αυτό τον τρόπο θα έλεγα ότι συμπληρώνεται ο βασικός κορμός της νομοθεσίας για την προστασία των δεδομένων. Επιπλέον, χθες δημοσιοποιήθηκε η γνωμοδότηση της Αρχής για τον εθνικό νόμο, η οποία **αποτελεί ουσιαστικά μια πρώτη προσέγγιση της νομοθεσίας εφαρμογής του Γενικού Κανονισμού**. Όπως αναφέρεται στη γνωμοδότηση η Αρχή περιορίστηκε σε γενικότερες παρατηρήσεις για κάποιες διατάξεις του εθνικού νόμου, για τις οποίες δημιουργούνται αμφιβολίες ως προς το ακριβές περιεχόμενο και την έννοιά τους ή ως προς τη συμβατότητά τους προς τον ΓΚΠΔ ή ως προς την πληρότητα και ορθότητα της ενσωμάτωσης της Οδηγίας, επιφυλάχθηκε δε να εξετάσει κάθε ειδικότερο θέμα που θα ανακύπτει κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων της. Είναι προφανές ότι αυτός ο χαιρετισμός δεν είναι το κατάλληλο βήμα για να αναφερθώ ειδικότερα στις παρατηρήσεις της Αρχής που περιλαμβάνονται στη γνωμοδότηση. Με βάση τις μέχρι σήμερα διαπιστώσεις της Αρχής και με βάση τα ζητήματα που ανακύπτουν στην πράξη στο πλαίσιο της εφαρμογής του ν. 4624/2019, η Αρχή θα υποβάλει σύντομα συγκεκριμένες προτάσεις στο Υπουργείο Δικαιοσύνης για τυχόν αναγκαίες τροποποιήσεις του νόμου.

Με τον ΓΚΠΔ και την Οδηγία 2016/680 ο ευρωπαίος νομοθέτης επιχειρεί να περιορίσει τους κινδύνους που εμφανίζονται για το δικαίωμα στην προστασία των προσωπικών δεδομένων. Καθίσταται επίσης σαφές ότι με το κανονιστικό πλαίσιο που διαμορφώνεται κυρίως με τα δύο αυτά νομοθετήματα παρέχεται το νομικό οπλοστάσιο να επιβληθεί η εφαρμογή τους στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά παράλληλα δημιουργούνται πρότυπα προστασίας δεδομένων με παγκόσμια εμβέλεια.

Είναι βέβαιο ότι Γενικός Κανονισμός δεν αποτελεί μόνο ένα νέο νομοθετικό πλαίσιο αλλά εισάγει και μια νέα αντίληψη ευθύνης και συμμόρφωσης. Χρειάζεται σαφώς περισσότερος χρόνος για να συναχθούν ολοκληρωμένα και ασφαλή συμπεράσματα σε ό,τι αφορά τη δύσκολη αλλά αναγκαία προσαρμογή από την εφαρμογή της νέας νομοθεσίας.

Είναι γνωστό ότι οι Κανονισμοί της ΕΕ έχουν άμεση εφαρμογή. Ο συγκεκριμένος Κανονισμός έχει επίσης ευθεία εφαρμογή, παρέχει όμως ευχέρειες στον εθνικό νομοθέτη να θεσπίσει ειδικότερες ρυθμίσεις για ορισμένα θέματα, στο πλαίσιο βέβαια που ορίζεται με τον Κανονισμό, και να λάβει ορισμένα μέτρα εφαρμογής, συνδέοντας τους κανόνες του Κανονισμού με το εθνικό νομικό σύστημα. Για το λόγο αυτό υπήρχε ανάγκη να εκδοθεί εθνικός νόμος συμπληρωματικός του Κανονισμού. Ωστόσο, **η μη έκδοση του εθνικού νόμου δεν εμπόδιζε την εφαρμογή του Κανονισμού, οι διατάξεις του οποίου στο μέγιστο ποσοστό τους δεν εξαρτώνται από εθνικές διατάξεις. Άλλωστε με βάση τον Γενικό Κανονισμό έχουν ήδη εκδοθεί αποφάσεις της Αρχής.**

Όπως τονίζεται και στη χθεσινή γνωμοδότηση, η Αρχή εξετάζοντας συγκεκριμένες υποθέσεις είτε με αφορμή καταγγελίες ή ελέγχους που πραγματοποιούνται αυτεπαγγέλτως είτε στο πλαίσιο του γνωμοδοτικού της έργου εφαρμόζει τον Κανονισμό και έχει υποχρέωση να ερμηνεύει τις διατάξεις του εθνικού νόμου αίροντας τυχόν ασάφειες και αντιφάσεις, αλλά και να μην εφαρμόζει όσες διατάξεις κριθούν ότι έρχονται σε αντίθεση με τον Κανονισμό. **Το βασικό νομοθέτημα είναι ο Κανονισμός που έχει υπέρτερη νομική ισχύ. Ο νόμος είναι συμπληρωματικός και εφαρμόζεται στο μέτρο που δεν έρχεται σε αντίθεση με τον Κανονισμό.**

Ενόψει της καθοριστικής αυτής μεταβολής νομοθετικού καθεστώτος, η Αρχή λειτούργησε τα τελευταία 3 1/2 χρόνια, έχοντας επίγνωση ότι βρισκόμαστε στο τέλος μιας περιόδου και στην αρχή μιας νέας ανηφορικής πορείας.

Ειδικότερα, η Αρχή Προστασίας Δεδομένων εξέδωσε σημαντικές αποφάσεις επιβάλλοντας, με κάποιες από αυτές, τα πρώτα πρόστιμα αλλά απευθύνοντας και συστάσεις, προειδοποιήσεις ή επιπλήξεις σε υπεύθυνους επεξεργασίας. Όσον αφορά τα πρόστιμα από τις 25/5/2018 έως σήμερα έχουν εκδοθεί 16 αποφάσεις της Αρχής με **πρόστιμα συνολικού ποσού 1.397.000 ευρώ.**

Ταυτόχρονα, όπως προανέφερα, έχουμε και τα πρώτα στατιστικά στοιχεία που καλύπτουν χρονικό διάστημα 20 περίπου μηνών από τα οποία μπορεί να συναχθεί μία πρώτη, αλλά οπωσδήποτε ατελής, εικόνα για την εφαρμογή του Κανονισμού. Χαρακτηριστικά αναφέρω ότι στην Αρχή έχουν υποβληθεί 1645 προσφυγές/καταγγελίες κατά το διάστημα από 25/5/2018 έως 24/01/2020. 200 καταγγελίες-προσφυγές από αυτές έχουν τεθεί στο αρχείο. 521 έχουν διεκπεραιωθεί όπως εμφανίζεται στο σύστημα. Τα περιστατικά παραβίασης που έχουν γνωστοποιηθεί από 25/5/2018 μέχρι 31/12/2019 είναι 212. Επιπλέον, έχουν υποβληθεί 27 γνωστοποιήσεις περιστατικών παραβίασης με βάση τη νομοθεσία για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίας}. Στην Ελλάδα, στην πρώτη ευρύτερης κλίμακας έρευνα της Αρχής ως προς το επίπεδο συμμόρφωσης με τον Γενικό Κανονισμό και την ειδική νομοθεσία για τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες ελέγχθηκαν 65 υπεύθυνοι επεξεργασίας δεδομένων που δραστηριοποιούνται διαδικτυακά στους τομείς των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, υπηρεσιών ασφάλισης, ηλεκτρονικού εμπορίου, υπηρεσιών εισιτηρίων και των υπηρεσιών δημοσίου τομέα. Η έρευνα

άρχισε το Δεκέμβριο 2018 και βρίσκεται στο τελικό στάδιο. Μεγάλο μέρος των παραπάνω υπευθύνων επεξεργασίας έχει συμμορφωθεί με τα σημεία ελέγχου κατόπιν υποδείξεών μας. Παραμένουν κάποιοι υπεύθυνοι επεξεργασίας που έως τώρα δεν έχουν συμμορφωθεί και η Αρχή θα ασκήσει τις προβλεπόμενες διορθωτικές εξουσίες.

Επιπρόσθετα, η Αρχή μέσα στο 2019, κάλεσε όσους φορείς του Δημοσίου Τομέα δεν έχουν ακόμα συμμορφωθεί με την πολύ βασική υποχρέωση του ορισμού DPO να το πράξουν άμεσα.

Πρέπει να σημειωθεί ότι η Αρχή ανταποκρίθηκε στο μέγιστο δυνατό βαθμό στις υποχρεώσεις της εξαιρετικά αποδυναμωμένη από άποψη προσωπικού. Παρότι το πρόβλημα της υποστελέχωσης συνεχίστηκε και το 2019, η Αρχή βελτίωσε περαιτέρω την αποτελεσματικότητά της χάρις στο υψηλό αίσθημα ευθύνης και την ένταση των προσπαθειών όλου του προσωπικού της, παραμένοντας αφοσιωμένη στην αποστολή που της έχει αναθέσει η Πολιτεία. Για τη νέα χρονιά που έχει ξεκινήσει είμαι σχετικά αισιόδοξος, αφού ολοκληρώθηκε η διαδικασία πρόσληψης 13 ειδικών επιστημόνων, οι οποίοι πολύ σύντομα θα στελεχώσουν θέσεις νομικών και πληροφορικών ελεγκτών. Ταυτόχρονα, σύντομα πρόκειται να εγκαινιάσουμε το νέο και πλήρως επικαιροποιημένο portal της Αρχής, το οποίο θα ανταποκρίνεται πλήρως στις ανάγκες ενημέρωσης φορέων και πολιτών.

Κλείνω με τη βεβαιότητα ότι η σημερινή ημερίδα θα συνεισφέρει ώστε να γίνουν κατανοητοί οι **νέοι στόχοι για την προστασία δεδομένων σε μια εποχή που χαρακτηρίζεται από τεχνολογική επιτάχυνση. Σε μια εποχή, στην οποία** γίνεται επιτακτική η ανάγκη μιας νέας αντίληψης ευθύνης και συμμόρφωσης με έμφαση στην ασφάλεια δεδομένων ως βασική σύστοιχη υποχρέωση όσων πραγματοποιούν επεξεργασία προσωπικών δεδομένων και με τον τρόπο αυτό υπεισέρχονται στην ιδιωτικότητα των προσώπων, η οποία πρέπει να διαφυλαχθεί όχι μόνο ως νομικό δικαίωμα, αλλά και ως πρακτική εφαρμογή.

Με τις εισηγήσεις των μελών της Αρχής που ακολουθούν θα εξεταστούν ορισμένα σημαντικά ζητήματα που ανακύπτουν στο πλαίσιο του ΓΚΠΔ, της Οδηγίας και του εθνικού νόμου.

Σπεύδω λοιπόν να παραχωρήσω τον λόγο στους ομιλητές αφού τους ευχαριστήσω θερμά για την προσπάθεια που κατέβαλαν.

Ευχαριστώ, επίσης, το προσωπικό αλλά και τους ασκούμενους της Αρχής, οι οποίοι συνέβαλαν στη διοργάνωση της ημερίδας αυτής.

Σας ευχαριστώ πολύ για την παρουσία σας.